กรอบความคิดของรายละเอียดการพิจารณาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562

A conceptual framework for the details of legal considerations under the private investment in state undertaking Act, B.E. 2556(2013) and the public private partnership Act, B.E. 2562(2019)

นฤมิต คำวิเศษ[1,*] ผศ. ดร. วัชระ สัตยาประเสริฐ[2]

[1,2] ภาควิชาวิศวกรรมโยธา สถาบันวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร จ.กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
**Corresponding author; E-mail address: kukamyhome@gmail.com*

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันประเทศไทยจัดทำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ส่งผลไปยังการเติบโตของเศรษฐกิจ และ การขยายตัวอย่างรวดเร็วของทรัพยากรมนุษย์ จึงมีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นมากมายหลายโครงการ เช่น รถไฟฟ้า ถนนทางด่วน มอเตอร์เวย์ เป็นต้น สิ่งปลูกสร้างโครงสร้างพื้นฐานนี้ รัฐบาลได้มีการร่วมมือกับภาคเอกชน ในการสัมปทาน เพื่อทำการก่อสร้างขึ้น โดยยึดหลักการทำงานภายใต้กฎหมายพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 และ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ซึ่งผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้อ่านมาตราข้อกฎหมายแล้ว พบว่ามีจุดที่ซับซ้อนและทำความเข้าใจยากหลายจุด จึงนำมาปรับปรุงให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นในรูปแบบกรอบความคิด เพื่อสามารถตอบประเด็นคำถามที่ยังคงค้างได้ โดยเป็นการศึกษาค้นคว้าอิสระเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ลักษณะแบบสอบถามที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน สำหรับการใช้กรอบความคิด แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของกฎหมายการร่วมลงทุน

คำสำคัญ: กฎหมายการร่วมลงทุน, กรอบความคิด, การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ, การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน

Abstract

At present, Thailand has prepared a 20-year national strategic plan to drive the country's development towards stability, prosperity and sustainability, resulting in economic growth and rapid expansion of human resources. Therefore, there are many more infrastructure construction projects such as electric trains, expressway roads, motorways, etc. The government has cooperated with the private sector in concessions for construction. Based on working principles under the law of the Private Investment in State Enterprise Act B.E. 2556 and the Public-Private Partnership Act B.E. 2562 (2019), which the researcher has read the legal section I don't understand many points, so it's easier to understand. in a conceptual framework to be able to answer questions that are still pending which is a qualitative research Use an in-depth interview The questionnaire style is clear and easy to understand. to collect information from experts of government agencies and the private sector for using the conceptual framework Then synthesize the information into components and indicators of the law of investment.

Keywords: venture capital law, conceptual framework, Private ventures in government affairs, public private partnership

1. บทนำ

ประเทศไทยได้นำแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20ปี (พ.ศ.2560-2579) มีนโยบายการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ [2] ว่าด้วยเรื่องการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์,การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโรจิสติกส์ [7] ซึ่งเป็นการวางแผนที่ต้องลงทุนมีงบประมาณจำนวนมาก และ มีการดำเนินการที่ยาวนาน ในมุมมองของการเติบโตทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วของทรัพยากรมนุษย์ ทำให้โครงสร้างพื้นฐานจึงเป็นสิ่งที่เข้ามามีบทบาทสำคัญเพื่อรองรับการขยายตัวของทรัพยากรมนุษย์ที่มีอย่างรวดเร็ว [1] ได้มีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นมากมายหลายโครงการ เช่น รถไฟฟ้าสายต่างๆ ถนนทางด่วน มอเตอร์เวย์ เป็นต้น โดยรัฐบาลได้มีการร่วมมือกับภาคเอกชน [6] ทำการสัมปทานก่อสร้างขึ้นตามหลักการทำงานภายใต้กฎหมาย พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน [10]

พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ของปีพุทธศักราช 2556 และ ของปี พุทธศักราช 2562 ซึ่งได้มีการปรับแก้ไขและเพิ่มเติมในบางส่วน มีผลสำคัญที่กำหนดกรอบและเงื่อนไขให้ผู้ร่วมลงทุนภาครัฐและเอกชนได้ดำเนินการเป็นไปตามกฎหมาย จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีการศึกษาจากความเป็นมาของกฎหมาย แนวคิด ทฤษฎี พบว่ามีปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้

พระราชบัญญัติการให้ เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ [4] ซึ่งเกิดจากความเข้าใจขั้นตอนกฎหมายที่เป็นรายลักอักษรต่างกันไป

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ศึกษามาตราข้อกฎหมายพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ของปี พุทธศักราช 2556 และ ของปี พุทธศักราช 2562 แล้ว พบว่ามีจุดซับซ้อนและทำความเข้าใจยากหลายจุด การศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์นำ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ของปี พุทธศักราช 2556 และ ของปี พุทธศักราช 2562 มาปรับปรุงให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นในรูปแบบกรอบความคิด

2. วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานประกอบด้วย การเก็บข้อมูล ด้วยการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง โดยการสัมภาษณ์ครั้งที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลประเด็นคำถาม เพื่อนำมาใช้พัฒนากรอบความคิดที่จะสามารถตอบประเด็นคำถามที่มีได้ การสัมภาษณ์ครั้งที่ 2 เพื่อตอบประเด็นคำถามด้วยกรอบความคิดที่พัฒนาขึ้น แล้วทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลถึงประสิทธิภาพของกรอบความคิดที่พัฒนาขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง กรอบความคิดของรายละเอียดการพิจารณาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐพุทธศักราช 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พุทธศักราช 2562 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสำรวจเก็บแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญหน่วยงานรัฐ และ หน่วยงานเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำงานในโครงการก่อสร้างด้านโครงสร้างพื้นฐานและ การร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ หรือ ผู้มีประสบการณ์ ให้สอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในเรื่องของคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.1.1 ผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในระดับวุฒิการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่า

2.1.2 ผู้ที่มีประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานโครงสร้างพื้นฐาน 5 ปีขึ้นไป

2.1.3 ผู้ที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานรัฐ หรือ หน่วยงานเอกชน ที่เกี่ยวกับงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ที่ได้มีการร่วมลงทุนฯ

2.1.4 ผู้ที่มีความตั้งใจจริงและเสียสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมืออย่างเต็มที่

2.1.5 ผู้ที่มีความสนใจในเรื่องกฎหมาย ร่วมลงทุนฯ

โดยกำหนดประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ในการเข้าสัมภาษณ์ให้ข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญในโครงการก่อสร้าง ภายใต้กฎหมายการร่วมลงทุน จากหน่วยงานรัฐ จำนวน 3 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญในโครงการก่อสร้าง ภายใต้กฎหมายการร่วมลงทุน จากหน่วยงานเอกชน จำนวน 4 ท่าน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

โดยการใช้แบบสอบถาม ตามแบบของ ลิเคิร์ท [5] ที่ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถามขึ้นตามวัตถุประสงค์ประกอบกับกรอบแนวคิดที่ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ศึกษา ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย หน่วยงานที่ทำงาน ประสบการณ์ทำงาน วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 สภาพและปัญหากรอบความคิดของรายละเอียดการพิจารณาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562

ส่วนที่ 3 ประเด็นข้อกฎหมายและแนวทางตอบข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐพุทธศักราช 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พุทธศักราช 2562 โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้เสนอแนะแนว ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

2.3 การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เมื่อผู้วิจัยได้ร่างแบบสอบถามแล้วต้องนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ การหาค่า IOC ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (1)$$

โดยที่

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50-1.00 มีค่าความเที่ยงตรง ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องโครงการก่อสร้างภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน ฯ

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้นำแบบสอบถามถาม ผู้เชี่ยวชาญโครงการก่อสร้างภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน ฯ จำนวน 7 ชุด ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานรัฐ และ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานเอกชน

นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ต่อไป

2.5 สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คือการนำข้อมูลมาประมวลผล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวนหาค่าของความถี่ ค่าร้อยละ ทางสถิติ แสดงผลออกมาในรูปแบบของตาราง [5]

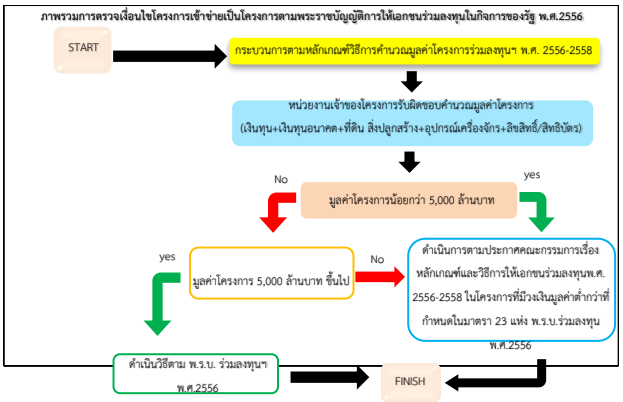
การวิเคราะห์ข้อมูลระดับความถี่ของปัจจัยต่าง ๆ ของประเด็นข้อกฎหมายและแนวทางตอบข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐพุทธศักราช 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พุทธศักราช 2562 โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นี้มาหาสถิติ ค่าเฉลี่ยความถี่ เพื่อวิเคราะห์ผล [3]

3.ทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาดัชนีค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามในแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่า IOC (Item Objective Congruence index)

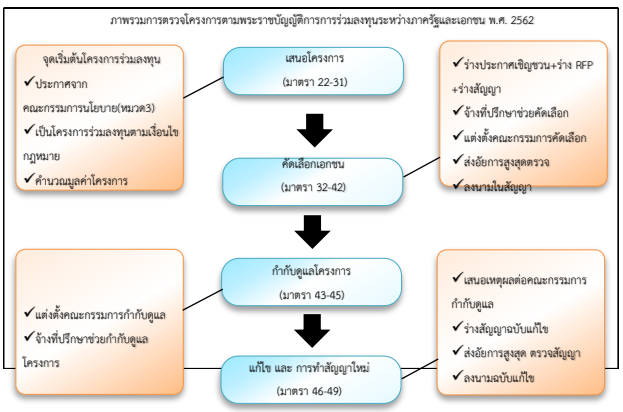
3. ผลการวิจัย

3.1 กรอบความคิดที่ได้พัฒนาขึ้น

กรอบความคิดของรายละเอียดการพิจารณาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 และ พ.ศ. 2562 ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบความคิดภาพรวมการตรวจเงื่อนไขโครงการ 2556

รูปที่ 2 กรอบความคิดภาพรวมการตรวจเงื่อนไขโครงการ 2562

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สภาพทั่วไปของแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม

ตารางที่ 3.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน(N)	ร้อยละ (%)
1. หน่วยงานที่ทำงาน		
หน่วยงานรัฐ	3	42.86
หน่วยงานเอกชน	4	57.14
รวม	7	100.00
2. ประสบการณ์ทำงาน		
11 - 15 ปี	4	57.10
16 ปี ขึ้นไป	3	42.90
รวม	7	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	1	14.30
ปริญญาโท	4	57.10
ปริญญาเอก	2	28.60
รวม	7	100.00
4. ตำแหน่ง		
ระดับผู้บริหาร	1	14.30
ระดับผู้อำนวยการ	1	14.30
ระดับผู้จัดการ	3	42.90
ระดับผู้เชี่ยวชาญ	1	14.30
ระดับผู้ปฏิบัติการ	1	14.30
รวม	7	100.00

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นข้อกฎหมาย

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการใช้กรอบความคิด

ข้อ	คำถาม	μ	σ	ระดับ
1	ข้อกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อนำมาสร้างขึ้นเป็นกรอบความคิดแล้ว ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	4.43	0.53	มาก
2	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ว่าหน่วยงานใด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานในขั้นตอน การร่วมลงทุนตามกฎหมาย	4.57	0.53	มากที่สุด
3	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถเห็นข้อเปรียบเทียบของกฎหมายร่วมลงทุน	4.57	0.53	มากที่สุด

	ฉบับ พ.ศ. 2556 กับ ฉบับ พ.ศ. 2562 ได้ง่ายขึ้น			
4	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ว่าองค์ประกอบโครงการก่อสร้างที่ต้องใช้กฎหมายการร่วมลงทุน	4.43	0.79	มาก
5	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ถึงส่วนประกอบมูลค่าของโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน	4.00	0.82	มาก
6	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบหน้าที่หากเมื่อหน่วยงานของท่านมีโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน	4.71	0.49	มากที่สุด
7	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบขั้นตอนเริ่มต้นถึงขั้นตอนสิ้นสุดของขั้นตอนโครงการตามกฎหมายการร่วมลงทุน	4.71	0.49	มากที่สุด
8	ข้อกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อนำมาสร้างขึ้นเป็นกรอบความคิดแล้ว สามารถตอบประเด็นคำถามตามกฎหมายการร่วมลงทุนได้	4.29	0.49	มาก
9	กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถนำมาใช้งานกับโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุนได้จริง	4.43	0.53	มาก
10	หากเมื่อหน่วยงานของท่าน มีโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้นจะเกิดประโยชน์ต่อการทำงาน	4.57	0.53	มากที่สุด
	รวม	4.47	0.58	มาก

จากตารางที่ 3.2 พบว่าการใช้กรอบความคิดที่ได้พัฒนาขึ้นให้ขั้นตอนในข้อกฎหมายพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พุทธศักราช 2556 กับพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พุทธศักราช 2562 เข้าใจง่ายขึ้น และสามารถตอบประเด็นที่ยังติดค้างอยู่จากการอ่านข้อกฎหมาย โดยรวม อยู่ในระดับมาก (μ=4.47, σ=0.58) กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบหน้าที่ หากเมื่อหน่วยงานของท่าน มีโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน เท่ากันกับ กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบขั้นตอนเริ่มต้นถึงขั้นตอนสิ้นสุดของขั้นตอนโครงการ ตามกฎหมายการร่วมลงทุน (μ=4.71, σ=0.49) กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ว่า หน่วยงานใด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานในขั้นตอน การร่วมลงทุน ตามกฎหมาย และ กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถเห็นข้อเปรียบเทียบของกฎหมายร่วมลงทุน ฉบับ พ.ศ. 2556 กับ ฉบับ พ.ศ. 2562 ได้ง่ายขึ้น และ หากเมื่อหน่วยงานของท่าน มีโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้นจะเกิดประโยชน์ต่อการทำงาน รองลงมา (μ=4.57,σ=0.53) ข้อกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อนำมาสร้างขึ้นเป็นกรอบความคิดแล้ว ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น และ กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ว่าองค์ประกอบโครงการก่อสร้างที่ต้องใช้กฎหมายการร่วมลงทุน และ กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถนำมาใช้งานกับโครงการก่อสร้าง ตามกฎหมายการร่วมลงทุนได้จริง (μ=4.43,σ=0.53) ข้อกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร เมื่อนำมาสร้างขึ้นเป็นกรอบความคิดแล้ว สามารถตอบประเด็นคำถาม ตามกฎหมายการร่วมลงทุนได้ (μ=4.29,σ=0.49) กรอบความคิดที่ถูกพัฒนาขึ้นมานั้น ผู้ใช้งานสามารถทราบได้ถึงส่วนประกอบมูลค่าของโครงการก่อสร้างตามกฎหมายการร่วมลงทุน (μ=4.00,σ=0.82) ตามลำดับ

จากการศึกษาตัวบทข้อกฎหมายพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 กับ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ผู้วิจัยได้สรุปผลออกมาในรูปแบบการนำเสนอข้อเปรียบเทียบความแตกต่างของกฎหมายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน ทั้ง 2 ฉบับนี้ ซึ่งแสดงผลออกมาเป็นในรูปแบบของการเปรียบเทียบ ในตารางที่ 3.3 จำนวน 20 หัวข้อ ดังนี้

ตารางที่ 3.3 การเปรียบเทียบ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุน

หัวข้อ	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2556	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2562
1	พระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 [9]	พระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 [8]
2	บังคับใช้ 4 เม.ย. 2556	บังคับใช้ 11 มี.ค. 2562
3	ยกเลิก พ.ร.บ. ร่วมลงทุนฯ ปี 2535 เนื่องจากบทบัญญัติไม่มีความชัดเจน ขาดทิศทางและความเป็นเอกภาพขาดหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลโครงการ ไม่มีกำหนดเวลาในการพิจารณาที่ชัดเจน	ยกเลิก พ.ร.บ. ร่วมลงทุนฯ ปี 2556เนื่องจากบทบัญญัติมีขอบเขตของโครงการที่ให้เอกชนร่วมลงทุนอย่างกว้างขวางขาดมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุน
4	สาระสำคัญ : เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายของรัฐที่ชัดเจนและแน่นอนในการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนในกิจการของรัฐและกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนร่วมลงทุนครบถ้วน	สาระสำคัญ:เพื่อให้มีการกำหนดนโยบายของรัฐที่ชัดเจนแน่นอนในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะโดยมุ่งเน้นความเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐและเอกชนอย่างเหมาะสม

ตารางที่ 3.3 การเปรียบเทียบ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุน (ต่อ)

หัวข้อ	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2556	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2562
5	มี 10 หมวด 72 มาตรา	8 หมวด 70 มาตรา
6	บทนิยาม หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 คณะกรรมการนโยบายฯ หมวด 3 แผนยุทธศาสตร์ หมวด 4 เสนอโครงการ หมวด 5 ดำเนินโครงการ หมวด 6 การกำกับดูแลติดตามผล หมวด 7 แก้ไข ทำสัญญาใหม่ หมวด 8 กองทุนส่งเสริม หมวด 9 บทเบ็ดเตล็ด หมวด 10 บทกำหนดโทษ บทเฉพาะกาล	บทนิยาม หมวด 1 บททั่วไป หมวด 2 แผนการจัดทำโครงการ หมวด 3 คณะกรรมการนโยบาย หมวด 4จัดทำและดำเนินโครงการ การเสนอโครงการ,การคัดเลือกเอกชน, การกำกับดูแลโครงการ, การแก้ไขสัญญาใหม่ หมวด 5 การใช้อำนาจเพื่อสาธารณะ หมวด 6 กองทุน หมวด 7 บทเบ็ดเตล็ด หมวด 8 บทกำหนดโทษ บทเฉพาะกาล
7	หน่วยงานเจ้าของโครงการ คือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ	หน่วยงานเจ้าของโครงการ คือ หน่วยงานของรัฐซึ่งจะร่วมลงทุนหรือร่วมลงทุน กับเอกชนในโครงการร่วมลงทุน
8	มีบทบัญญัติเรื่องของขอบเขตโครงการอย่างกว้างส่งผลให้มีโครงการร่วมลงทุนที่ไม่ได้อยู่ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ กระบวนการตามกฎหมาย	ได้มีการกำหนดนโยบายของรัฐที่ชัดเจนและแน่นอนในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะ ซึ่งใน มาตรา 7 ได้กำหนดไว้ว่าต้องเป็นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ตาม (1) ถึง (12)

ตารางที่ 3.3 การเปรียบเทียบ พระราชบัญญัติการร่วมลงทุน (ต่อ)

หัวข้อ	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2556	พ.ร.บ.การร่วมลงทุน2562
9	มูลค่าโครงการถูกแบ่งเป็นโครงการ 3 ขนาดขนาดใหญ่ มากกว่า 5 พันล้าน ขนาดกลาง 1 พัน ถึง 5 พันล้านขนาดเล็ก ต่ำกว่า 1 พันล้านบาท ซึ่งแต่ละโครงการต้องผ่านกระบวนการพิจารณาเหตุและผลที่แตกต่างกันจากโดยรัฐมนตรีกระทรวงเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณา	มูลค่าโครงการ ที่ต้องเป็น 5 พันล้าน จึงจะเข้าข่ายโครงการร่วมลงทุน และ ถ้าต่ำกว่า 5 พันล้านต้องได้รับการเห็นชอบจาคณะกรรมการประกาศกำหนด
10	ยังไม่มีการสะท้อนถึงความเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐและเอกชนที่ร่วมลงทุนในโครงการของรัฐชัดเจน	มุ่งเน้นการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเป็นหุ้นส่วนระหว่างรัฐและเอกชน
11	ขาดมาตรการในการแก้ไขปัญหาระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง	กำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหา อุปสรรค หรือความล่าช้า ในการจัดทำหรือดำเนินโครงการร่วมลงทุน
12	ขาดมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชนอันส่งผลให้การดำเนินโครงการมีความล่าช้าและเอกชนยังไม่ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมลงทุนในโครงการของรัฐเท่าที่ควร	มีมาตรการส่งเสริมการร่วมลงทุนให้แก่โครงการร่วมลงทุนอย่างเหมาะสมภายใต้กรอบวินัยการเงินการคลัง โดยหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดทำโครงการร่วมลงทุน กระชับ โปร่งใส และตรวจสอบได้
13	แผนยุทธศาสตร์เพื่อกำหนดนโยบายสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กำหนดระยะเวลา 5 ปี	มีแผนการจัดทำโครงการสอดคล้องกับแผ่นแม่บทด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและด้านสังคมของประเทศที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติจัดทำขึ้น ระยะเวลาตามกำหนดแผนนั้น

ตารางที่ 3.4 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการเสนอโครงการร่วมลงทุน

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย
1		การเสนอโครงการ
1.1	โครงการแบบไหนที่อยู่ภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน	เป็นโครงการที่เอกชนร่วมลงทุนหรือโครงการนั้นใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณของหน่วยงานรัฐ(มาตรา 7)
1.2	จะรู้ได้อย่างไรว่าต้องใช้กฎหมายร่วมลงทุนของพระราชบัญญัติฉบับไหน	ถ้าโครงการก่อสร้างนั้นถูกดำเนินการภายหลังวันที่ 10 มีนาคม 2562 เป็นต้นไปจะอยู่ภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน ฉบับปี พ.ศ.2562 (มาตรา 3)
1.3	โครงการก่อสร้างที่อยู่ระหว่าง การบังคับใช้ พ.ร.บ.ร่วมลงทุนทั้ง 2 ฉบับ จะดำเนินการอย่างไรร่วมลงทุน	กรณีที่โครงการได้ดำเนินการภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน ฉบับปี พ.ศ.2556 ไปแล้วและอยู่ระหว่างการดำเนินกาขั้นตอนต่อไปภายหลังวันที่กล่าวนั้นให้นำบทเฉพาะกาลภายใต้กฎหมายร่วมลงทุน ฉบับปี พ.ศ.2562 (มาตรา 64 ถึงมาตรา 70)มาใช้บังคับเพื่อดำเนินการต่อให้โครงการแล้วเสร็จ
1.4	การคิดมูลค่าโครงการดำเนินการอย่างไร	วิธีการคำนวณมูลค่าเป็นไปตาม“ประกาศคณะกรรมการนโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ.2558” และของฉบับ ปี พ.ศ. 2562 (เป็นหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของโครงการ)
1.5	คำนวณมูลค่าโครงการจากสิ่งใดบ้าง	มูลค่าโครงการ = เงินทุน + เงินลงทุนในอนาคต + ที่ดิน , สิ่งปลูกสร้าง + เครื่องจักร อุปกรณ์ + ...
1.6	มีการกำหนดมูลค่าโครงการไว้อย่างไร	ในส่วนของ ฉบับเดิม พ.ร.บ.การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 กำหนดมูลค่าโครงการไว้ ตั้งแต่ 1,000 ล้านบาทขึ้นไป ในส่วนของ ฉบับใหม่ พ.ร.บ.การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 กำหนดมูลค่า.....

ตารางที่ 3.4 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการเสนอโครงการร่วมลงทุน (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย
1		การเสนอโครงการ (ต่อ)
1.7	กรณีมูลค่าโครงการน้อยกว่า 5,000 ล้านบาท จะไม่เป็นโครงการภายใต้ พ.ร.บ.การร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 ใช่หรือไม่	กรณีโครงการที่มีมูลค่าต่ำกว่า 5,000 ล้านบาท แต่เป็นโครงการที่สำคัญ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ หรือ โครงการที่คณะกรรมการประกาศเป็นผู้กำหนดโดยดำเนินขั้นตอนตาม “ประกาศคณะกรรมการ นโยบายการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการโครงการร่วมลงทุนที่มีมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนด ในมาตรา 9....
1.8	กรณีโครงการร่วมลงทุนมีหน่วยงานรัฐเจ้าของโครงการมากกว่าหนึ่ง	ฉบับ ปี พ.ศ. 2556 (มาตรา 4).....
1.9	ขั้นตอนการจ้างที่ปรึกษาโครงการในขั้นตอน เสนอโครงการ	การจ้างที่ปรึกษา ในขั้นตอนการเสนอโครงการ กำหนดต้องมี(ม.27)....
1.10	ผู้ที่จะต้องนำเสนอโครงการที่จะนำมาเป็นโครงการร่วมลงทุน	เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้จัดทำรายงานการศึกษาเพื่อเสนอให้มีการร่วมลงทุนของโครงการนั้นๆ มาตรา 22 ....
1.11	จะรู้ได้อย่างไรว่าโครงการนั้นมีเจ้าของโครงการเป็นหน่วยงานรัฐตามกฎหมายนี้	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ เสนอให้ คณะกรรม การนโยบายพิจารณากำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบมากที่สุดเป็นหน่วยงานเจ้าของโครงการ ....
1.12	ต้นน้ำของโครงการร่วมลงทุนมาได้อย่างไร	กระบวนการเริ่มที่หน่วยงานเจ้าของโครงการจัดทำรายการศึกษาและวิเคราะห์โครงการตามแผนแม่บท (ม.12) พร้อมจัดทำรายงานการศึกษาและวิเคราะห์โครงการตามรายละเอียดที่คณะกรรมการกำหนด (ม.22) เสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเจ้าสังกัด

ตารางที่ 3.5 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการคัดเลือกเอกชน

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย
2	การคัดเลือกเอกชน	
2.1	เมื่อเอกชนยื่นประมูลเพียงรายเดียวจะถือว่าชนะประมูลเลยหรือไม่	ให้คณะกรรมการผู้คัดเลือกเป็นผู้พิจารณาว่าเกิดประโยชน์กับรัฐหรือไม่ หากคณะกรรมการเห็นชอบก็ดำเนินการเลือกได้เลยแม้มีเพียงรายเดียว (มาตรา 40)
2.2	เอกชนจะร่วมลงทุนได้อย่างไร	เอกชนจะต้องเสนอราคาของโครงการต้องใช้วิธีประมูล หรือเว้นแต่ว่า คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติไม่ให้ใช้วิธีประมูล(มาตรา32)
2.3	กรณีโครงการร่วมลงทุนมีหน่วยงานรัฐเจ้าของโครงการมากกว่าหนึ่งหน่วยงานและไม่สามารถกำหนดหน่วยงานได้	เป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้จัดทำรายงานการศึกษาเพื่อเสนอให้มีการร่วมลงทุนของโครงการนั้นๆ โดยรายละเอียดการนำเสนอตาม มาตรา 22 .... มาตรา 27 ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการต้องว่าจ้างที่ปรึกษา....
2.4	ขั้นตอนไหนจึงเรียกว่า ได้เข้าร่วมลงทุนกันแล้ว	เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบผลการคัดเลือกและเงื่อนไขสัญญา จากนั้นจะแจ้งให้หน่วยงานเจ้าของโครงการกับเอกชนที่ได้รับคัดเลือกเข้ามาลงนามในสัญญาร่วมลงทุน เป็นอันสมบูรณ์ (มาตรา 42)
2.5	เอกชนจะทราบรายละเอียดโครงการ หรือกำหนดการเข้าคัดเลือกเป็นผู้ร่วมลงทุนได้อย่างไร	หลังจากคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการแล้ว คณะกรรมการประกาศจะกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเอกชนขึ้น แล้วส่งให้หน่วยงานรัฐเจ้าของโครงการเป็นผู้ประกาศ ตามสื่อหรือ ตามพื้นที่ประชาสัมพันธ์ของสถานที่หน่วยงานตน(มาตรา31)
2.6	ผู้มีอำนาจคัดเลือกเอกชนคือใคร	หน่วยงานเจ้าของโครงการได้แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อเป็นผู้คัดเลือกเอกชนร่วมลงทุน(มาตรา36)
2.7	จะรู้ผลการคัดเลือกเอกชนได้อย่างไร	ตามกำหนดการที่หน่วยงานเจ้าของโครงการได้ประกาศไว้จะทำให้รู้วันประกาศผลคัดเลือก โดยผลประกาศช่องทางเดียวกันคือ สื่อ หรือ ตามพื้นที่ประชาสัมพันธ์ของสถานที่หน่วยงานของเจ้าของโครงการ (มาตรา 41)

ตารางที่ 3.5 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการคัดเลือกเอกชน (ต่อ)

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย
2	การคัดเลือกเอกชน (ต่อ)	
2.8	การคัดเลือกเอกชนใช้วิธีใด	ในการคัดเลือกเอกชนจะต้องใช้ วิธีประมูล เว้นแต่เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรี ไม่ใช้วิธีประมูลตามมาตรา 25 และมาตรา 34 ...
2.9	การว่าจ้างที่ปรึกษาในขั้นตอนการคัดเลือกเอกชน มีได้หรือไม่	ในการคัดเลือกเอกชน หน่วยงานเจ้าของโครงการอาจว่าจ้างที่ปรึกษาเพื่อร่วมดำเนินการ ร่างประกาศ ร่างสัญญา หรือไม่ก็ได้
2.10	การคัดเลือกเอกชนมีการกำหนดระยะเวลาขั้นตอนไหน หรือ ไม่	เอกชนและร่างสัญญาร่วมลงทุนที่ผ่านการเจรจากับเอกชน ที่ได้ รับการคัดเลือกแล้ว ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการนำส่งร่างสัญญาร่วมลงทุนดังกล่าวให้ สำนักงานอัยการสูงสุดตรวจพิจารณา (ม.41)...และรัฐมนตรีกระทรวงเจ้าสังกัดพิจารณา (ม.42)...

ตารางที่ 3.6 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการกำกับดูแลโครงการ

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย
3	การกำกับดูแลโครงการ	
3.1	หน่วยงานรัฐมีส่วนช่วยหรือให้การสนับสนุนอย่างไร	ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการเป็นผู้จัดทำมาตรการสนับสนุน พร้อมทั้งบอกเหตุและผล ...
3.2	เกิดความล่าช้าในการดำเนินโครงการจะทำอย่างไร	ให้หน่วยงานเจ้าของโครงการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา (มาตรา 11)...
3.3	หากการดำเนินงานของเอกชนไม่เป็นไปตามข้อตกลงในสัญญาจะทำอย่างไร	หน้าที่คณะกรรมการกำกับดูแล(ม. 44-45) พิจารณาเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
3.4	หากหน่วยงานเจ้าของโครงการไม่มีความชำนาญพอ จะทำอย่างไร	หน่วยงานเจ้าของโครงการได้จัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลขึ้นเพื่อเข้ามาช่วยดูแลโครงการ ตามมาตรา 44 -45 ....

ตารางที่ 3.7 การรวบรวมประเด็นคำถามข้อกฎหมายการแก้ไขสัญญาร่วมลงทุน การทำสัญญาใหม่

ข้อ	ประเด็นกฎหมาย	การตีความและการตอบประเด็นข้อกฎหมาย

จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์สรุปผล ประเด็นที่เข้าใจชัดเจนได้ 43 ประเด็น ส่วนอีก 6 ประเด็นนั้นสามารถเข้าใจได้เมื่อมีการอธิบายขยายความจากข้อกฎหมาย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาการค้นคว้าอิสระ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ สัตยาประเสริฐ ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุม ที่กรุณาให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษา ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานรัฐและหน่วยงานเอกชน ในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร คณะคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ สาขาวิชาวิศวกรรมโครงสร้างพื้นฐานและบริหารงานก่อสร้าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาการค้นคว้าอิสระ เล่มนี้ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

[1] กิตติทรัพย์ ประสม.การศึกษารูปแบบการลงทุนร่วม ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnership : PPP)สำหรับการพัฒนารถไฟความเร็ว สูงในพื้นที่โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาค ตะวันออก:รายงานหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงการบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหาร ระดับสูงรุ่นที่15.สถาบันประปกเกล้า, 2559.

[2] กองนโยบายและแผน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระราชูปถัมภ์.(2557) เป้าหมาย 20 ปีของ ยุทธศาสตร์ชาติ

[3] จุไรลักษณ์ เอี้ยวพันธ์และสาวิตรี วาระคำ. การวิเคราะห์การร่วมทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน(Public Private Partnership : PPP). สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร ฉบับที่3/2559. 2559.

[4] ณัฐวุฒิไพศาลวัฒนา. (2558). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการบังคับใช้พระราชบัญญัติการให้ เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

[5] ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. พิมพ์ ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนสามัญบิสซิเนสอาร์แอนด์ด

[6] พลกฤต ประสิทธิ์ศิลป์สิริ. (2560). การให้การสนับสนุนโดยรัฐบาลประเทศไทย. วิทยานิพนธ์,นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชากฎหมายมหาชน, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

[7] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.(2557). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564

[8] สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลัง. (2562). กฎหมายว่าด้วยการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน (Public Private Partnership : PPP)

[9] สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ กองส่งเสริมการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (2556) การให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐตามพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556

[10] สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ(สคร.). “เอกสารประกอบการสัมมนาการสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการร่วมลงทุนระหว่างรัฐและเอกชน พ.ศ. 2562 และกฎหมายลำดับรอง.” กรุงเทพมหานคร, พฤศจิกายน 2562